

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ prinaša v 10. številki to-le vsebino: 1.) Fr. Hubad: Kranjski pristaši formalnih stopenj in njih kritik. — 2.) Viktor Bežek: Razvijajoče-upodablajoča metoda v službi „materinske šole“ in otroškega vrtca. — 3.) Anton Kosi: Le preveč nikar! — 4.) Ivan Ivanovič: Šolstvo v tujini. — 5.) Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

Križarji. Zgodovinski roman. Spisal Henrik Sienkiewicz. Poslovenil Podravski. V 121.—127. snopiču A. Gabrščkove „Slovanske knjižnice“ je izšel III. in IV. del tega velikega in slovitega romana znamenitega poljskega romanopisca. Roman obsega v celoti (s I. in II. delom) 1038 strani ter se prodaja v knjigarnah po 5 K 20 h. Zanimiva vsebina, živo, slikovito pripovedovanje in mojsterska karakterizacija delujočih oseb bo brez dvoma pridobila „Križarjem“ obilico čitateljev in čitateljic. Prihodnje leto izide v „Slovanski knjižnici“ istega pisatelja za polovico večji roman „Potop“.

Risanje v ljudski šoli. (Konec.) Učitelji in strokovnjaki v zvezi probujajo, govorijo in pišejo v novejšem času z vsemi silami za temeljito preosnovo risarskega pouka, in upati smemo, da tudi njemu napoči kmalu beli dan, da se tudi temu določi dostojno vplivno mesto pri splošni harmonični odgoji človeštva.

Upati smemo, da se navdušenim in delavnim probuditeljem kmalu posreči njihova najiskrenejša želja: da rešijo učence tujega, trakastega, geometričnega, parketnega, ravnočrtnega nasilstva in dovedejo risanja željno mladež po pametnih, prirodnih potih nazaj, v njihovo obzorje k njihovim vsakdanjim živim in neživim tovarišem in prijateljem, da se najprej s takimi potem šele z njihovimi okraski do dobrega seznanijo. Da se bo potem z risanjem — ne več s pisanjem! — začelo poučevati, da se bo potem risanje kmalu naslanjalo na vse druge poučne predmete ljudske šole, kar je logično in psihologično le prejasno utemeljeno, o tem ni več dvomiti.

Zastopniki navedenih reformatičnih idej so deloma skupno, deloma na različne smeri: G. Hirth, K. Lange, P. Jessen, W. Rein, Albin Heim, P. Stade; „Lehrervereinigung zur Pflege der künstlerischen Bildung in Hamburg“, C. Goetze, A. Lichtwark, W. Rein, Prang, L. Tadd, E. Cooke, dr. Diem, H. Halbgebauer, K. Huberich in društvi učiteljev risarjev „Wien“ in „Berlin“.

Navedenih strokovnjakov in učenjakov — za pametno preosnovo se boreče in vso sedanost zavladajoče — nazore upoštevši in spodbujen 1. s stoterimi odgovori svojih avgusta 1901. v 1000 komadih razposlanih 15erih vprašanj in 2. s prijaznim odobravanjem mojih nazorov pri osmih uradnih učiteljskih konferencah sem se odločil na mnogostransko zahtevanje in prigovarjanje za založbo ravnokar dovršene knjige „Risanje v ljudski šoli“ z naslednjo vsebino: A. 1. predgovor; 2. namen in naloga pouka v risanju; 3. splošna specijelno-metodiška navodila; 4. metodiška in stvarna navodila k posameznim vzorčnim listom; 5. deset popolnoma izvršenih učnih slik; 6. naučni načrti. B. 34 vzorčnih listov z 90imi skupnimi predvajami za risanje in pisanje, 400 predmetov iz življenja in okolice učencev in nad 70 historičnih in modernih ornamentov.

Knjigo, ki je deloma sad skupnega premišljevanja in dela, izročim cenjenim tovarišem in tovarišicam, nadejaje se, da pridemo z njo sigurno naprej, ter prosim, da mi blagovolite prilično svoje nazore, bodisi ugodne ali neugodne, odkritosrčno naznaniti.

Knjiga se razprodaja v kljub ogromnim troškom jako ceno po 4 K s poštnino vred in se naročuje pri meni ali knjigotržcu Karl Scheidbachu, Gosposke ulice, Maribor.

S. J. Marin.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Abiturijenti in abiturientkinje c. kr. učiteljskega v Ljubljani 178.44 K. Živili!

Osebnosti. Profesor na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, gosp. Ignacij Fajdiga, je pomaknen v VII. činovni razred. — Absolvirana učiteljska kandidatinja gđe. M. Detonijeva je nastavljena kot provizorična učiteljica v Rovtuh.

Učiteljske izpremembe na Štajerskem. V pokoj je šel nadučitelj na nemški šoli v Laškem trgu Karel Valentinitsch. Deška in dekliška štirirazrednica v Trbovljah-Vodah se razširita v petrazrednico, dvorazrednica v Šmartnem v Rožni dolini pa se razširi v trirazrednico. Za nadučitelje so nastavljeni: v Koprivnici pri Rajhenburgu Alojzij Trobiš iz Zdol; pri Sp. Sv. Kunigundi Mart. Vodenik iz Brežic; pri Sv. Lenartu pri Ormožu Fran Megla od Vseh Svetih. Za učitelje so nastavljeni: v Viršanju Fortunat Jelovšek iz Dobja; v Padovi Avg. Achitsch od Sp. Sv. Kunigunde; v Središču ondotni zač. učitelj Ivan Najžer; v Čadramu ondotna pomožna učiteljica Cecilija Teržan; v Laporju Terezina Zevnik od Sv. Benedikta v Slov. goricah. Premesčena sta: učitelj-voditelj v Padovi Martin Gobec kot tak k Sv. Miklavžu pri Mariboru, dosedanji ondotni voditelj Vin. Jug pa kot nadučitelj v Padovo.

Pozabljena obljuba. Visoki c. kr. deželni šolski svet kranjski je izdal in odobril z razpisom z dne 2. sept. 1902., št. 3061, „Načela za obči učni načrt ponavljalne šole“. V tem načrtu je bila objavljena tudi neka knjiga — na str. 3. dotičnega načrta — doslovno: „Branje dotičnega čtiva iz čitanke, ki se bo sestavila, naj se vrši v prihodnji, branju namenjeni uri, tako da bo branje posnetek, formuliranje in uporaba dotične tvarine.“

Ker je bila doba potrebnih in še več nepotrebnih ukazov ali „Hubadova doba“ — baje pretočna in brezobzirna tirjateljica, da naj izpolnuje podrejeno učiteljstvo točno svoje dolžnosti — po izišlih ukazih — vpraša torej sedaj tudi učiteljstvo po točnosti, kje je vendar po formalnih stopnjah — običajala ali zaostala objavljena knjiga, ki naj se čita v prihodnji, branju namenjeni uri v ponavljalni šoli? Učiteljstvo pričakuje objavljene knjige še do danes, a — zaman.

Radovedni učitelj.

Učit. prememba. Učiteljica gospod. Franja Tavčarjeva se je svoji službi v Št. Jerneju odpovedala. Na njeno mesto je imenovana začasno volonterka na 8. razr. dekl. šole v Ljubljani gospod. Bogumila Globočnikova.

Imenovan je učitelj Fran Wittreich iz Stare Loke na Kranjskem nadučiteljem v Črmošnjicah.

Šolske vesti s Koroškega. Koroški deželni zbor je sklenil, da se uračunaj odslej okrajnim šolskim nadzornikom, ki službujejo 10 let, od 500 K osebne doklade 250 K v penzijo. Ta sklep pa ne velja za okrajne šolske nadzornike, ki so obenem državni uradniki. Deželnemu šolskemu svetu je deželni zbor dal dovoljenje, da dovoli štirim ljudskim učiteljem za šolsko leto 1903./4. in 1904./5. dopust s celo plačo, da se pripravijo za izpit za meščanske šole. Končno je dovolil deželni zbor funkcijske doklade tudi za paralelke, ekspoziture in ekskurendne šole.

Pomanjkanje moških učnih oseb na Kranjskem. V postojnskem okrajnem glavarstvu so se morale na šestih enorazrednicah namestiti učiteljice, ker ni bilo moških profesorjev. Na trirazrednici v Košani pa so nameščene tri učiteljice. Torej trirazrednica brez moške učne osebe. Ljudstvo ni zadovoljno, da se na šolah nameščajo same učiteljice. Krivi so edino klerikalni deželni poslanci, ki s svojo brezmiselnostjo in brezvestno obstrukcijo zavirajo povišanje učiteljskih plač. Dokler pa bodo učitelji tako slabo plačani kakor so sedaj, ni pričakovati naraščanja moških učnih oseb. Vsak delavec je vreden svojega plačila, tako tudi učitelj. Toda klerikalci so preveč brezvestni, da bi se ravnali po tem — oni nimajo vesti. Klerikalne deželne poslance silno jezi, da so nekatere občine vložile peticije na deželni zbor za povišanje plač ljudskim učiteljem, ker te peticije dokazujejo, da ljudstvo samo želi, da se učiteljem povišajo plače.